

Ministerul Educației și Cercetării
Proiectul Îmbunătățirea Calității în Educație (EQIP)

**PLAN DE MANAGEMENT SOCIAL ȘI DE MEDIU
SPECIFIC AMPLASAMENTULUI
LT Mihai Eminescu, or. Căușeni**

martie 2025

Cuprins

1. PREZENTAREA GENERALĂ A PROIECTULUI.....	4
---	----------

1.1 Obiectivul de dezvoltare al proiectului și principalele rezultate	4
1.2 Componentele Proiectului	4
2. DOMERNIILE DE APLICARE ȘI OBIECTIVELE PMMS.....	5
2.1 Domeniile de aplicare și rezultate a PMMS.....	5
2.2 Scopul și obiectivele PMMS.....	6
2.3 Incadrarea evaluării de mediu a SP.....	7
3. LOCAȚIA ȘI CARACTERISTICELE AMPLASAMENTULUI.....	7
3.1 Descrierea zonei învecinate.....	8
4. IMPACTURI ȘI RISCURI DE MEDIU ȘI SOCIALE IDENTIFICATE.....	8
4.1 Principalele riscuri și impacturi de mediu.....	8
4.2 Principalele riscuri sociale.....	9
4.3 Măsuri de atenuare a efectelor asupra mediului.....	9
4.4 Măsuri de atenuare socială.....	9
4.5 Planul de management de mediu și social.....	10
5. CADRUL INSTITUȚIONAL DE IMPLEMENTARE APMMS.....	18
6. MONITORIZAREA ASPECTELOR SOCIALE ȘI DE MEDIU.....	18
6.1 Planul de monitorizare socială și de mediu.....	19
7. IMPLICAREA PĂRȚILOR INTERESATE ȘI INFORMAREA PUBLICĂ.....	20
7.1 Informarea comunității privind Managementul de Mediu și Social.....	20
8. MECANISMUL DE SOLUȚIONARE A RECLAMAȚIILOR.....	21
9. CONSULTAREA PUBLICĂ ȘI FINALIZAREA PMMS.....	23
10. ANEXE.....	24
10.1 Cerințe și măsuri referitoare la azbest.....	24

ABREVIERI

MEC	Ministerul Educației și Cercetării
-----	------------------------------------

EM	Evaluarea de mediu
EIM	Evaluarea impactului asupra mediului
CMMS	Cadrul de management de mediu și social
PMMS	Plan de Management Social și de Mediu
PAMS	Planul de Angajament de Mediu și Social
PMMS-C	Planul de Management de Mediu și Social al Constructorului
SMS	Standarde de Mediu și Social
EMP	Echipa de Management al Proiectului
PGM/LMPen.	Procedura de gestionare a Forței de Muncă
SEPen	Planul de implicare a părților interesate
MMS	Managementul de mediu și social
IP	Instituția publică
ONDRL	Oficiul Național de Dezvoltare Regională și Locală
BM	Banca Mondială
CP	Consultări publice
IPM	Inspectoratul pentru Protecția Mediului
ADR	Agencia de Dezvoltare Regională
MSR	Mecanismul de soluționare a reclamațiilor
SP	Subproiect
ONG	Organizație neguvernamentală
PMMS	Plan de monitorizare de mediu și social

1. PREZENTAREA GENERALĂ A PROIECTULUI

Proiectul EQIP este implementat pe o perioadă de 6 ani, de către Ministerul Educației și Cercetării (MEC) cu sprijin financiar din partea BM. Acesta va aborda provocările legate de problemele de siguranță, incluziune și sustenabilitate în infrastructura școlară din Moldova în contextul conceptului de școală-model.

1.1 Obiectivul de dezvoltare al proiectului și principalele rezultate

Obiectivul de dezvoltare al proiectului este:

- (i) îmbunătățirea mediului de învățare în instituțiile participante, cu accent pe sprijinirea elevilor dezavantajați;
- (ii) consolidarea capacității Ministerului Educației și Cercetării în ceea ce privește gestionarea sectorului și răspunsul la refugiați.

Proiectul va îmbunătăți calitatea educației și a mediului de învățare în instituțiile de învățământ preșcolar, primar și secundar în școlile și grădinițe și va dezvolta capacitățile instituționale de a elabora, implementa și evalua reformele educaționale și a intervențiilor de răspuns la nevoile elevilor defavorizați printre care se numără elevii defavorizați din mediul rural, fetele, copiii cu dizabilități și cu nevoi speciale, refugiații și elevii cu întârzieri școlare.

1.2 Componentele Proiectului

Componenta 1: Îmbunătățirea calității predării prin inovații în practicile de predare pentru a sprijini recuperarea învățării pentru elevii dezavantajați, inclusiv pentru elevii refugiați, creșterea gradului de conștientizare și cunoaștere a standardelor profesionale ale cadrelor didactice, evaluarea calității profesorilor, formarea continuă a cadrelor didactice și evaluarea periodică a calității furnizării de servicii ECEC.

Componenta 2: Îmbunătățirea calității mediului de învățare în instituțiile participante, inclusiv modernizarea mediilor de învățare în circa 200 de școli selectate, reabilitarea 15 școli, 15 grădinițe și construirea a trei noi licee.

Componenta 3: Consolidarea capacității de gestionare a sectorului educației și de răspuns în cazul refugiaților, sprijinind dezvoltarea capacității instituționale de a concepe, pilota, evalua și extinde reformele prevăzute, consolidând în același timp capacitatea de gestionare a sectorului și de răspuns în cazul refugiaților.

Componenta 4: Componenta de intervenție în caz de urgență va sprijini viitoarea reacție a țării în cazul unui dezastru natural sau provocat de om sau al unei situații de urgență

2. DOMENIILE DE APLICARE ȘI OBIECTIVELE PMMS

Acest plan de management social și de mediu (PMMS) prezintă impacturile de mediu și sociale și măsurile de atenuare legate de **Renovarea LT "Mihai Eminescu" din or. Căușeni**, ca parte a proiectului de

investiții finanțat de Banca Mondială, **Proiectul Îmbunătățirea Calității în Educație**. Această investiție va implica reparația capitală și modernizarea blocurilor de studii actuale, amenagarea teritoriului și asigurarea condițiilor de îmbunătățite pentru elevi a procesului educațional în contextul conceptului școlii- model, caracteristici eficiente din punct de vedere energetic și facilități destinate incluziunii persoanelor cu dizabilități.

PMMS are la bază **Cadrul de Management de Mediu și Social (CMMS)** care a fost elaborat la etapa de pregătire a Proiectului Învățământul Superior în Moldova care sprigină dezvoltarea și nepoluantă, prin asigurarea protecției oamenilor și mediului, realizarea de progrese în domenii precum munca, incluziunea și nediscriminarea, egalitatea de gen, schimbări climatice, biodiversitate, sănătate și siguranță comunitară, implicarea părților interesate. În acest scop au fost elaborate o serie de planuri de acțiuni cu scopul de a asigura siguranța elevilor, a membrilor comunității și a personalului implicat în lucrările de renovare a instituției și de implicare a comunității locale în cadrul acestui proces, cum ar fi: Planul de Management de Mediu și Social (PMMS), Planul de Implicare a părților Interesate (SEP en.), Procedura de gestionare a forței de muncă (LMP en.), Planul de Angajement de Mediu și Social (PAMS). Totodată aceste documente au fost consultate în cadrul Consultărilor Pblce și plasate pe site-ul MEC.

2.1 Domeniile de aplicare și rezultate a PMMS

Planul de Management de Mediu și Social (PMMS) identifică principalele riscuri de mediu și sociale asociate investiției la LT „Mihai Eminescu” din or. Căușeni, cuprinde cadrul legal național aplicabil și standardele de mediu și sociale ale Băncii Mondiale relevante subproiectului. Totodată, include planuri de măsuri de evitare și atenuare a riscurilor de mediu și sociale și de monitorizare a implementării acestui PMMS, în vederea gestionării corespunzătoare a impacturilor de mediu și sociale potențiale care pot fi generate în etapele de pre-construcție și construcție asupra comunității din zona subproiectului, asupra lucrătorilor implicați și asupra mediului. Concluziile generale ale PMMS indică impacturi negative pe termen scurt asupra solului, apei și mediului acustic în timpul lucrărilor civile. Problemele de mediu care ar putea fi asociate cu activitățile de renovare includ: generarea de zgomot, impactul asupra solului și apei prin scurgerile asociate construcțiilor, praful și deșeurile de construcție și siguranța lucrătorilor. Cu toate acestea, efectele negative vor fi temporare și specifice amplasamentului și vor fi atenuate prin implementarea unor măsuri adecvate de evitare și /sau atenuare, cum ar fi împregmuirea șantierului, gestionarea adecvată a deșeurilor de construcție provenite din lucrările de construcții, monitorizarea sănătății și securității în muncă, dezvoltarea unor proceduri clare de organizare pe șantier.

Se preconizează ca activitățile SP să aibă în principal un impact social pozitiv la nivelul comunității, oferind un mediu sănătos și sigur pentru elevi și membri ai personalului școlii, reducând riscurile de colaps și accidente umane în cazul unui cutremur, contribuind la adaptarea la schimbările climatice, oferind oportunități pentru egalitatea de gen și accesul universal în blocurile renovate. Cât privește potențialele riscuri sociale, PMMS abordează riscurile legate de sănătatea și siguranța elevilor și comunității, inclusiv riscuri de accidente, perturbări ale activității educaționale și disconfortul rezidenților din vecinătate, riscuri de violență bazată pe gen, nivelul de conștientizare în legătură cu riscurile de dezastre, limitarea accesului grupurilor vulnerabile la beneficiile investiției ect.

În acest scop, PMMS propune un set de măsuri de atenuare/reducere a riscurilor și se bazează pe implicarea comunității, prin consultări cu cei direct afectați (personalul școlii, elevi, părinți) și comunitatea în general, pentru o bună gestionare a acestor riscuri, iar un mecanism de primire și soluționare a sesizărilor (MSR) va ajuta comunitatea să contacteze echipa de management al proiectului (EMP) în legătură cu orice problemă observată în timpul lucrărilor sau să ofere un Feedback în timpul CP. Planul de monitorizare de mediu și social atașat PMMS va sta la baza verificării în permanență a conformității cu măsurile propuse de atenuare a riscurilor.

2.2 Scopul și Obiectivele PMMS

PÎSM se implementează în conformitate cu legislația națională și standardele de mediu și sociale ale băncii Mondiale, așa cum este precizat în Planul de Angajament de Mediu și Social (PAMS) și în CMMS.

Respectiv, toate SP finanțate în cadrul EQIP, sunt supuse conformității atât cu cerințele și regulamentele aplicative la nivel național în contextul de concept al școlii model, cât și cu cerințele și standardele Băncii Mondiale, în baza contractuelor de grant semnate între MEC și școlile selectate în cadrul EQIP.

Lucrările de renovare planificate sunt orientate spre atingerea următoarelor obiective în baza ghidului de implementare a conceptului de școală-model după cum urmează:

- Modernizarea spațiilor educaționale și a infrastructurii pentru îmbunătățirii condițiilor de studiu ce vor servi drept exemplu de excelență a calității în educație.
- Modernizarea multifuncțională a sălilor festive.
- Modernizarea cantinei în scopul separării elevilor din ciclul primar și cel secundar.
- Obținerea unui centru multifuncțional sportiv pentru îmbunătățirea condițiilor în domeniul educației fizice.
- Construirea unei sere pentru îmbunătățirea calității lecțiilor de biologie.
- Amenajarea unui teatru de vară.
- Amenajarea teritoriului cu suprafața de: Bloc A, B = 0,8576 ha, Bloc C = 0,1717 ha, Bloc D = 0,9344 ha, Bloc E = 0,8753 ha.
- Aplicarea măsurilor de eficientizare energetică.

Lucrările de replanificare și reorganizare a spațiilor în conformitate cu conceptul de școală model, specific învățământului gimnazial și liceal necesită măsuri de evitare și minimizare specifice lucrărilor planificate și reieșind din amplasarea obiectivului. **La momentul desfășurării lucrărilor de renovare nu se vor afla elevi în spațiul de renovare a instituției.**

Astfel, acest PMMS descrie cerințele legale naționale și cerințele Băncii Mondiale aplicabile subproiectului, în baza acestora propune măsuri specifice care urmează a fi implementate în etapele de pregătire a șantierului și de renovare, inclusiv măsuri de monitorizare a implementării acțiunilor propuse. În mod specific, PMMS include măsuri propuse de minimizare a riscurilor și impacturilor asupra mediului, asupra lucrătorilor implicați în lucrările de renovare și asupra comunității din apropierea șantierului planificat.

Obiectivele specifice ale PMMS includ următoarele:

- a) Identificarea problemelor/riscurilor de mediu și sociale asociate cu condițiile existente;
- b) Elaborarea unui plan pentru atenuarea riscurilor de mediu și sociale asociate cu lucrările de reparație capitală și operare a blocurilor, consultarea acestuia cu instituțiile publice și guvernamentale relevante precum și cu toate părțile interesate ce vor fi afectate;
- c) Identificarea măsurilor fezabile și eficiente din punct de vedere al costurilor care pot reduce impactul negativ asupra mediului și comunității la niveluri acceptabile;
- d) Identificarea obiectivelor de monitorizare și specificarea metodelor de monitorizare, raportate la impacturile evaluate și la măsurile de atenuare menționate în plan.

2.3 Încadrarea evaluării de mediu a subproiectului

Proiectul a fost încadrat în Categoria B aferentă evaluării impactului asupra mediului derulată în cadrul proiectelor Băncii Mondiale cu risc de mediu și social moderat. În acest caz, este necesară realizarea unei evaluări a impactului de mediu și pregătirea unui PMMS, pornind de la politicile și standardele de mediu și sociale (SMS), aplicabile de BM, precum și celor naționale aferente evaluării impactului de mediu. PMMS-ul aferent acestui subproiect va fi utilizat pe parcursul implementării proiectului, iar principalele dispoziții ale documentului vor fi reflectate în documentațiile tehnice necesare investiției.

3. LOCAȚIA ȘI CARACTERISTICELE AMPLASAMENTULUI

Liceul Teoretic „Mihai Eminescu” din orașul Căușeni are în gestiune 4 teritorii separate, cu numere cadastrale și adrese diferite pe care sunt amplasate 5 Blocuri de studii (A, B, C, D și E).

Blocurile A și B sunt amplasate pe str. A. Mateevici nr. 18 or. Căușeni cu nr. Cadastral 2701214.076

Blocul C este amplasat pe str. Păcii nr.18, or Căușeni cu nr. cadastral 2701222.028

277139.22, 167208.85

Se suportă de IE11, Google Chrome 40 , Versiunea: 1.6.1.0 I.P. CBI

Blocul D este amplasat pe str. Mihai Eminescu, 29 or. Căușeni cu nr. cadastral 2701210.408

Blocul E este amplasat pe str. Ștefan cel Mare nr.114 cu nr. cadastral 27001216.131.

3.1 Descrierea zonei învecinate și amplasamentului

Liceul "Mihai Eminescu" din orașul Căușeni este situat pe un teren de 2.839 hectare, cu mai multe clădiri situate pe terenul său. Printre acestea se numără: Blocul A și B (situat pe strada A. Mateevici 18, care

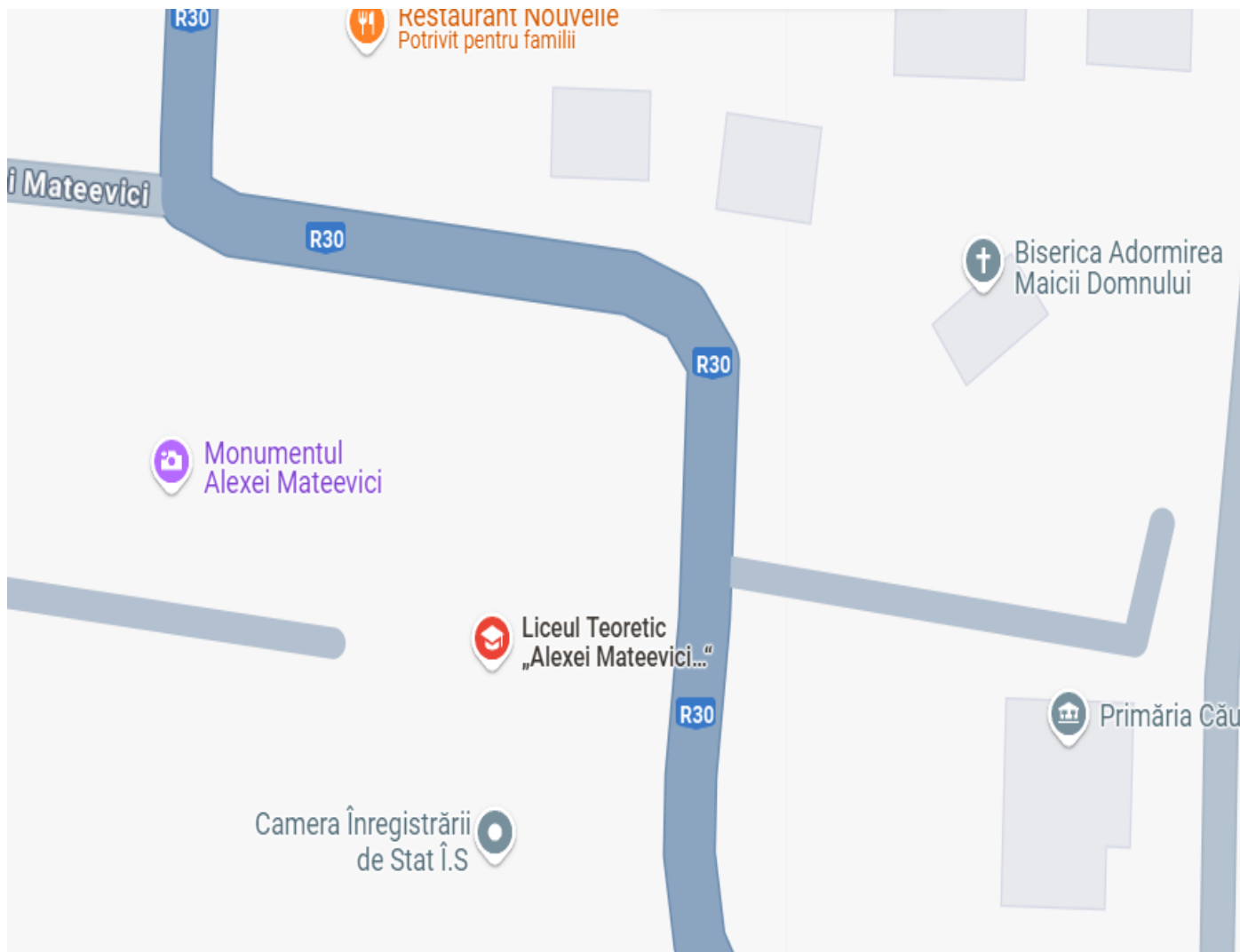
găzduiește clasele de gimnaziu și liceu), Blocul C (situat pe strada Păcii 29, cu 8 săli de clasă pentru școala primară), Blocul D (situat pe strada Eminescu 29, cu 11 săli de clasă pentru școala primară) și Blocul E (situat pe strada Ștefan cel Mare 114, în partea de sud-est a orașului, deservirea elevilor de școală primară și gimnazială din Căușeni și satele învecinate).

Blocul A și B se află la aproximativ 20 de metri distanță de clădirile rezidențiale, în timp ce blocurile C, D și E sunt la fel de îndepărtate de alte facilități, inclusiv de centrul sportiv. Terenul școlii oferă spații de recreere, curțile oferind oportunități pentru activități active și sportive. Curtea blocului C, deși pavată, este folosită pentru lecții de educație fizică în lunile mai calde. Curțile blocurilor D și E, care acoperă suprafețe de 0,93 hectare și, respectiv, 0,87 hectare, dispun de spații verzi care susțin activitățile recreative și educația fizică.

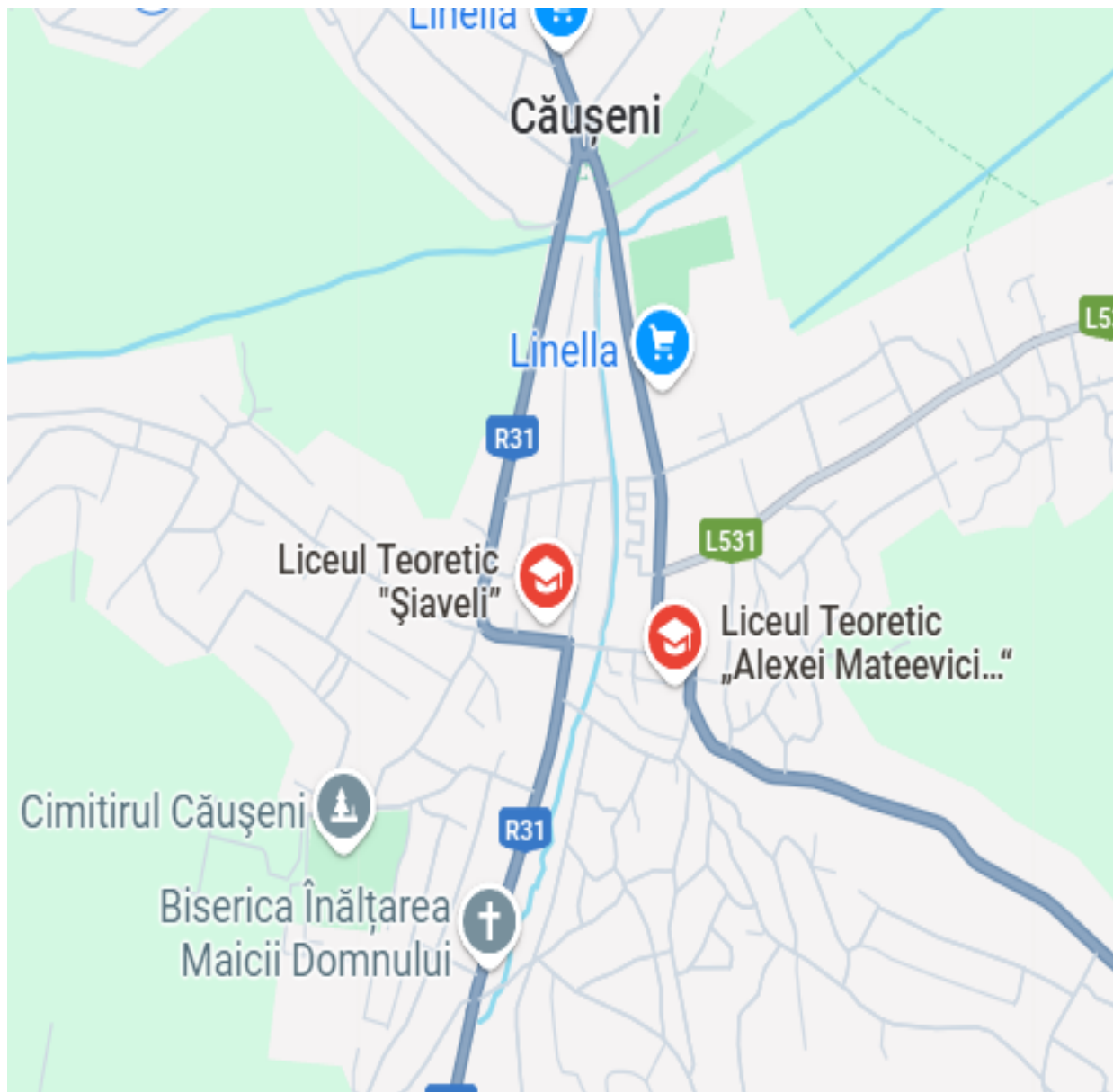
În apropierea blocurilor de studii nu sunt corpuri de apă, acestea sunt conectate la sistemele centralizate de alimentare cu apă și canalizare. Teritoriul în care se află școala se află în partea centrală și sud-estică a orașului Căușeni, cu o pantă ușoară. Intensitatea seismică a zonei este estimată la 7 grade, iar terenul nu prezintă riscuri fizice sau geologice semnificative. Nu există lacuri sau râuri importante în apropiere, iar copacii de pe terenul școlii sunt în stare bună, cu 17 copaci care trebuie îndepărtați în blocurile A și B și 14 copaci în blocul D. Acești copaci includ specii precum plop, frasin, salcâm, ulm și nuc.

În procesul renovărilor se va reorganiza procesul educațional, elevii vor fi transferați în blocurile care nu sunt în renovare. Dacă este necesar, va fi implementat un program de studiu în două schimburi pentru a asigura educația continuă. Se va realiza coordonarea cu Direcția Generală de Educație, iar elevii vor avea acces la transportul public și condiții optime de studiu.

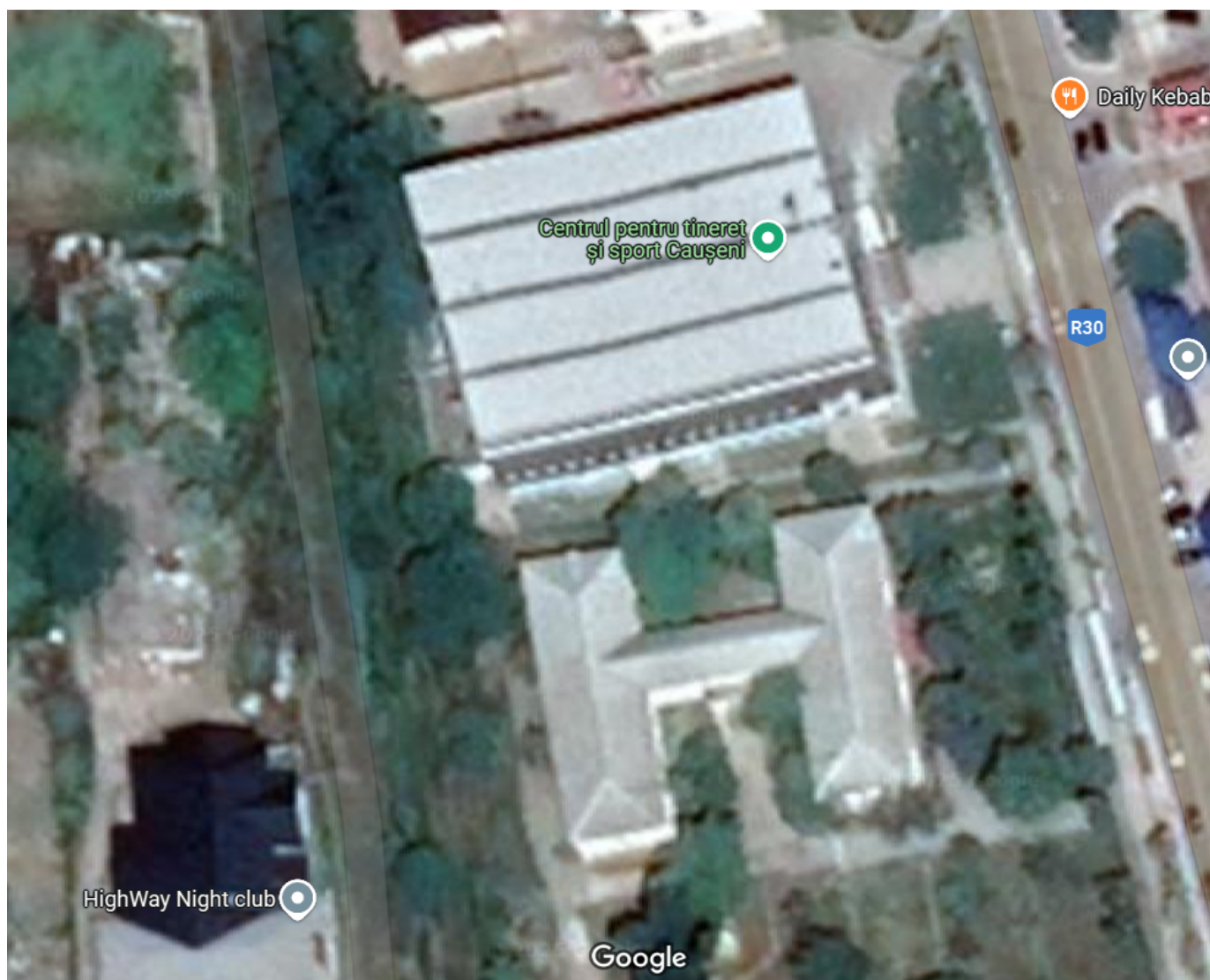
Zona învecinată a Bl. A și B din str. A. Mateevici

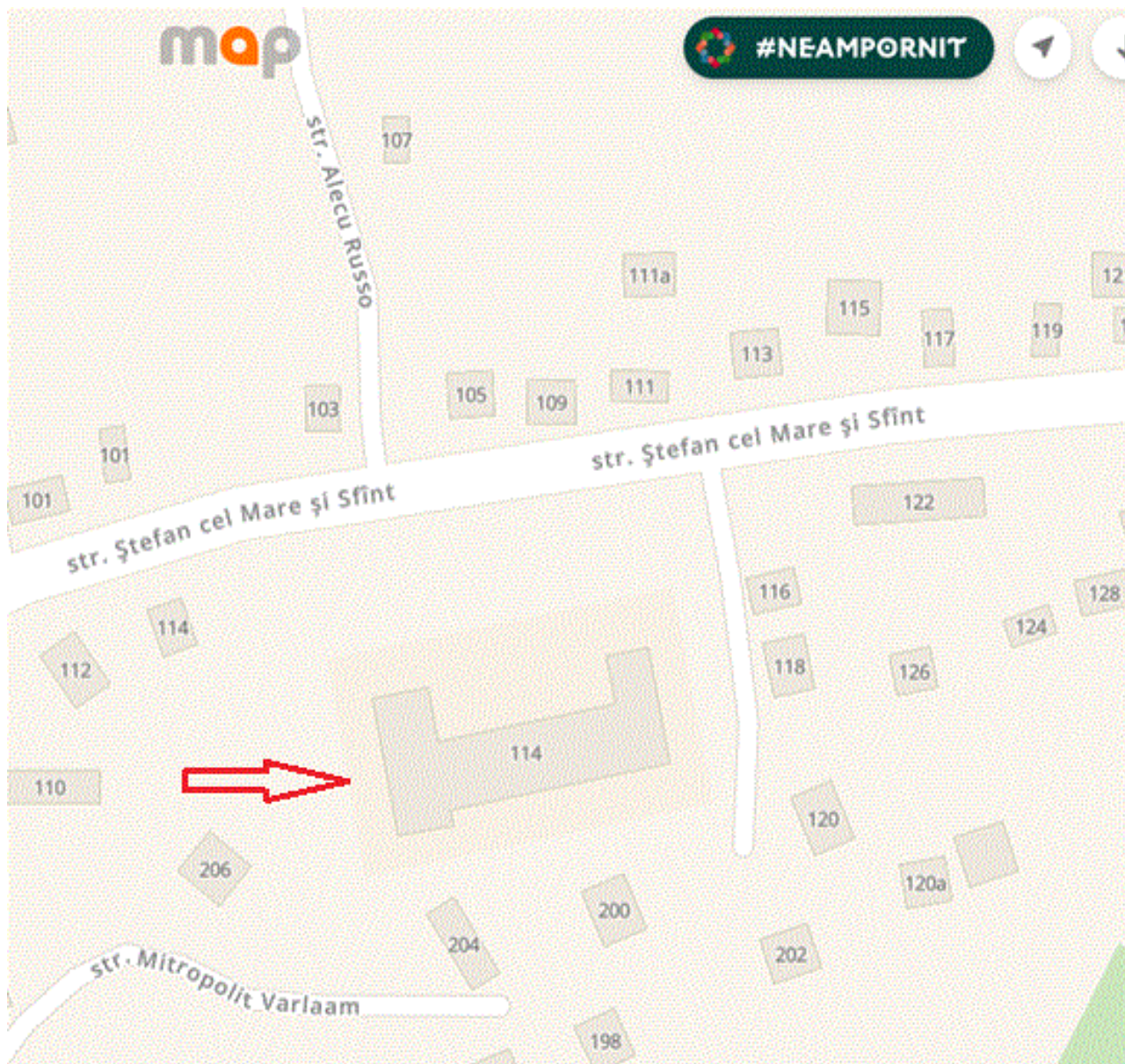
Zona învecinată cu Bl C din str Păcii 29

Zona învecinată a BL. D din str. Mihai Eminescu 29

Zona învecinată a BL. E din str. Ștefan cel Mare 114

4. IMPACTURI ȘI RISCURI DE MEDIU ȘI SOCIALE IDENTIFICATE LA NIVELUL SP, MĂSURI DE ATENUARE

Concluziile generale ale PMMS relevă posibilitatea producerii unor impacturi negative, pe termen scurt, în special în timpul lucrărilor de construcții civile. Cu toate acestea, aceste impacturi negative vor fi temporare și specifice amplasamentului și ar putea fi ușor atenuate prin implementarea unor măsuri adecvate de atenuare și prevenire a acestora.

4.1 Principalele riscuri și impacturi de mediu

Aspectele legate de mediu care pot fi asociate cu activitățile subproiectului includ: generarea zgomotului; impactul asupra solului și asupra apei în urma scurgerilor aferente lucrărilor de renovare; perturbarea traficului în timpul lucrărilor de renovare; praf și deșeuri rezultate în timpul lucrărilor și siguranța lucrătorilor.

4.2 Principalele riscuri sociale

Evaluarea inițială identifică un nivel redus al riscurilor sociale. Lucrările de renovare a instituției nu vor implica achiziția de terenuri private sau producerea unor pierderi economice la nivelul proprietăților private din vecinătatea obiectivului de investiții.

Subproiectul va genera, în preponderență, un impact social pozitiv la nivelul comunității elevilor și profesorilor, care vor avea acces la o școală modernă și performantă protejată împotriva riscurilor asociate cutremurilor, incendiilor, dezastelor și schimbărilor climatice, care îndeplinesc standardele minime sanitare, de încălzire, ventilare și sunt eficiente din punct de vedere energetic și acces universal elevilor cu dizabilități.

În ceea ce privește posibilitatea producerii unor impacturi sociale negative, acestea sunt temporare și pot include: disconfortul elevilor prezenți în zona apropiată șantierului în lucru, vecinilor cauzat de poluarea temporară datorită prafului și nivelului de zgomot, posibile întreruperi ale utilităților pentru proprietățile învecinate conectate la gaz, apă, canalizare, electricitate, posibile daune în eventualitatea producerii unor accidente în timpul lucrărilor de renovare; riscurile pentru sănătate și siguranță a comunității și lucrătorilor, creșterea temporară a congestionării traficului și a riscurilor de accidente rutiere în timpul transportului deșeurilor de construcții și al materialelor necesare.

Planificarea adecvată, informarea publică, consultările cu părțile afectate, mecanismele soluționare a reclamațiilor și de interacționare cu părțile interesate și procedurile de monitorizare vor fi aplicate în vederea evitării și menținerii potențialelor efecte la scara minimă.

4.3 Măsuri de atenuare a efectelor asupra mediului.

PMMS stipulează că toate impacturile negative asupra mediului asociate cu proiectul vor fi prevenite, eliminate sau reduse la un nivel acceptabil. Acest lucru poate fi realizat prin perfecționarea continuă și implementarea eficientă a măsurilor de atenuare a efectelor asupra mediului, inclusiv prin selectarea atentă a intervențiilor subproiectului care ar evita sau minimiza potențialele efecte negative asupra mediului înconjurător, biodiversității într-un mod care să prevină pe cât posibil tăierea arborilor, distrugerea peisajului aferent spațiilor verzi de pe amplasament, poluarea aerului și a solului; asigurarea securității muncii și a impactului asupra sănătății în timpul operațiunilor de sudură etc.

4.4 Măsuri de atenuare socială

PMMS include măsuri de atenuare menite să evite sau să reducă impactul negativ pe care implementarea subproiectului le poate avea asupra comunității locale, din preajma șantierului în lucru.

În ceea ce privește lucrările de renovare, echipele de implementare a subproiectului se vor asigura că activitățile de planificare sunt sensibile la aspectele ce țin de securitatea și sănătatea în muncă, sănătatea și securitatea comunității din vecinătatea șantierului, exploatarea sexuală și abuz și agresiunea sexuală. În scopul identificării și comunicării cu posibilele persoane afectate, pregătirea investiției implică un proces intens de consultare cu părțile interesate, organizarea de întâlniri directe cu comunitatea și lucrătorii și asigurarea unui sistem funcțional de primire și soluționare a reclamațiilor venite din partea posibilelor persoane afectate.

4.5 Planul de Management de mediu și social (PMMS).

Măsurile de atenuare propuse au scopul de a evita sau reduce cât mai mult posibil impacturile și riscurile descrise, măsurile regăsindu-se în PMMS de mai jos, care definește activitățile, riscurile și impacturile potențiale, măsurile de prevenire și minimizare, responsabilii de măsuri asociate instituțiilor asociate măsurilor propuse și perioade de realizare ale acestora.

Planul va fi supus consultărilor publice cu părțile interesate și va fi actualizat pe parcursul implementării SP, când va fi necesar.

Planul de Management de Mediu și Social

Activitatea	Risc și impact potențial	Măsurile de prevenire și minimizare propuse	Responsabil de măsuri	Perioada
Planificarea și elaborarea documentației de proiect	Impact general potențial asupra componentelor de mediului înconjurător și social din zona de proiect	- Realizarea studiilor necesare (de expertiză tehnică ș.a.) la obiectivul selectat pentru proiectare - Efectuarea evaluării de mediu și sociale prealabile a activității planificate (procedura de „screening”), incl. evaluarea stării actuale a obiectivului (funcționalitatea, siguranța ș.a.), identificarea riscurilor potențiale de mediu și sociale și schițarea măsurilor preventive - Coordonarea și avizarea inițierii activităților de proiectare conform cerințelor și procedurilor naționale în vigoare (aviz tehnic, certificat de urbanism ș.a. după caz) - Elaborarea <i>Proiectului de execuție</i> conform normativelor în construcții existente, inclusiv soluții de organizare a șantierului/lucrărilor, gestionarea deșeurilor de construcții, eficiență energetică etc. - Elaborarea planurilor de măsuri și de monitorizare de mediu și sociale pentru etapele de proiectarea și renovare - Verificarea, coordonarea și aprobarea Proiectului de execuție, și autorizarea activităților de construire conform procedurilor naționale în vigoare	Beneficiarul, compania de proiectare	Pînă la demararea lucrărilor de renovare
	Eficiența energetică	- Proiectarea izolației termice/climatizării adecvate a încăperilor renovate - Proiectarea instalațiilor și echipamentului de înaltă eficiență energetică - Proiectarea iluminării optime și de înaltă eficiență ș.a.	Beneficiarul, compania de proiectare	Pînă la demararea lucrărilor de renovare
	Acces universal	Autoritățile responsabile au obligația de a autoriza exploatarea obiectelor de utilitate publică numai în condițiile respectării reglementărilor în domeniu, astfel încât persoanele cu handicap să aibă acces neîngrădit la acestea conform Art. 18 Legea cu privire la incluziunea socială a persoanelor cu dizabilități în Republica Moldova cu modificările nr. 60 din 30.03.2013	Beneficiarul, compania de proiectare	Pînă la demararea lucrărilor de renovare

Activitatea	Risc și impact potențial	Măsurile de prevenire și minimizare propuse	Responsabil de măsuri	Perioada
Planificarea șantierului și lucrărilor de renovare	Plângeri și nemulțumiri din partea locuitorilor din apropiere și din partea angajaților	- Implementarea Planului de Implicare a părților Interesate (SEP), inclusiv informarea și consultarea părților interesate încă de la etapa de proiectare. - Consultarea PMMS cu părțile interesate. - Oferire informații despre lucrările planificate, termenele de realizare, modul de organizare a șantierului, condiții de sănătate și siguranță și mecanismele de feedback și reclamații disponibile.	Beneficiarul, EMP, compania de proiectare	Până la demararea lucrărilor de renovare
Organizarea șantierului	Șantier neconform	Elaborarea Proiectului pentru organizarea de șantier trebuie să includă prevederi privind: - Aspecte sociale: toalete separate pe șantier pentru femei, garduri și control al accesului, panou de identificare a investiției, cutie pentru petiții, asigurarea condițiilor minime în containerele utilizate de lucrători (vestiare, zonă de servit masa, spații de dormit) stabilirea de reguli privind sănătatea și siguranța lucrătorilor; - Mediu: marcarea corespunzătoare a depozitului de deșeuri pe șantier, reducerea efectelor șantierului asupra vegetației existente, sistem de gestionare a apelor uzate pe șantier, lor de construcții, sistem de udare pentru reducerea prafului;	Compania de construcții	Până la inițierea lucrărilor

Activitatea	Risc și impact potential	Măsurile de prevenire și minimizare propuse	Responsabil de măsuri	Perioada
Lucrări de demolare, finisare, instalare	Impact general asupra locului/zonei de intervenție	- Conformarea Proiectului de execuție cu normele și cerințele în vigoare (de mediu, renovare, arhitectură, tehnologie, sănătate publică ș.a.) - Organizarea optimală a șantierului pentru a minimiza zonă de renovare, fluxul de materiale și deșeuri - Îngrădirea și limitarea accesului în zona de renovare - Instruirea personalului angajat privind bunele practici de comportament pe șantierul de renovare - Organizarea programului de lucru în coordonare cu alte activități din zonă fără perturbarea regimului primit/obișnuit (de ex., se va evita blocarea drumurilor de către vehiculele cu materiale de renovare, se va evita blocarea căilor de acces interne, se va evita cât este posibil deconectarea de la energie și facilități comunale ș.a.) - În scopul comunicării continuă cu public va fi instalat un <i>panou informativ</i> la intrarea pe șantier, în care se va informa comunitatea despre proiect și persoane responsabile - Semnalizarea și marcaj pentru angajații și persoanele din vecinătate privind căile de acces alternative/temporare, pericole și siguranța, anunțuri necesare ș.a.	Compania de construcții	Lucrări de renovare
	Poluarea fonică (zgomotul)	- Organizarea lucrului în așa fel încât timpul petrecut în zonele zgomotoase să fie limitat - Planificarea activităților producătoare de zgomot, astfel, încât desfășurarea acestora să afecteze o arie cât mai posibil limitată și un număr cât mai mic de persoane - Implementarea unor programe de lucru, prin care se ține sub control expunerea la zgomot - Utilizarea instrumentelor și aparatelor cu zgomot redus, aplicarea ecranelor/perdelor fonoabsorbante pentru reducerea sunetelor reflectate ș.a.	Compania de construcții	Lucrări de renovare

Activitatea	Risc și impact potențial	Măsurile de prevenire și minimizare propuse	Responsabil de măsuri	Perioada
	Poluarea aerului zonei de renovare	- În timpul activităților de renovare este necesar de a reduce praful prin pulverizare cu apă și/sau folosirea dispozitivelor pentru absorbția prafului - Pentru transportarea oricărui alt material plin de praf la locul unde se desfășoară lucrări, e necesar de a umezi sau acoperi încărcătura - Asigurarea cu mijloace și haine de protecție individuală adecvate ș.a.	Compania de construcții	Lucrări de renovare
	Generarea deșeurilor	- Identificarea și optimizarea căilor și locurilor de colectare și depozitare pentru toate tipurile de deșeuri așteptate de la activitățile de demolare și renovare - Deșeurile minerale de renovare vor fi separate de alte deșeuri și depozitate în locuri/containere adecvate. - Deșeurile de renovare vor fi colectate și eliminate în mod corespunzător de către doar organizațiile autorizate - Înregistrările de eliminare a deșeurilor vor fi menținute ca dovadă de bună gestionare a deșeurilor - Ori de câte ori este posibil se recomandă re-utilizarea și reciclarea materialelor adecvate și viabile	Compania de construcții	Lucrări de renovare
	Impactul asupra siguranței și sănătății lucrătorilor implicați în lucrările de renovare	- Organizarea șantierului de renovare conform normelor și cerințelor în vigoare; Asigurarea condițiilor (incl., facilităților) privind siguranța și sănătatea ocupațională - Instruirea angajaților privind securitatea și sănătatea în muncă, asigurarea cu haine speciale de lucru și mijloace individuale de protecție - Asigurarea instruirii subcontractorilor corespunzător sarcinilor îndeplinite la obiect - Asigurarea marcajului special, instalarea semnelor informaționale și de avertizare în zona de renovare și adiacentă - Asigurarea cu persoană responsabilă de securitatea și sănătatea în muncă pe șantier; menținerea registrelor /documentației de evidență și control privind instruirile individuale și colective, accidente de producție ș.a.	Compania de construcții	Lucrări de renovare

Activitatea	Risc și impact potential	Măsurile de prevenire și minimizare propuse	Responsabil de măsuri	Perioada
		• Amenajarea de facilități sanitare adecvate și locurilor de colectare a deșeurilor menajere pentru lucrători • Asigurarea cu truse și mijloace de prim ajutor • Asigurarea semnalizării efective pentru public și limitarea/blocarea accesului în zonă de lucrări • Asigurarea funcționării unui mecanism de reclamații pentru lucrători, despre care vor fi informați în timpul instruirilor		
Lucrările de construcții civile	Impact privind condițiile de muncă	• Promovarea atitudinii echitabile și nediscriminatorii, și oportunităților egale pentru toți lucrătorii • Stabilirea, menținerea și îmbunătățirea managementului adecvat al personalului • Respectarea și promovarea legislației muncii • Asigurarea condițiilor sigure de muncă și protecție a lucrătorilor implicați • Evitarea utilizării muncii forțate, interzicerea implicării în muncă a persoanelor cu vârsta sub 18 ani • Desemnarea persoanei responsabile pentru implementarea acțiunilor de mediu și sociale și primirea îndrumărilor și a instrucțiunilor din partea inginerului sau autorităților • Posibilitatea de a depune reclamații sau a de remite feedback de către lucrători privind condițiile de muncă • Toate contractele pentru lucrările civile vor conține prevederi privind cerințe de muncă în conformitate cu legislația națională și cu ESS2 a Băncii Mondiale (găsiți <i>Îndrumări pentru contractele de lucrări de construcții</i> anexate).	Compania de construcții	Lucrări de renovare
Lucrările de construcții civile	Impactul asupra sănătății și siguranței comunității	• Organizarea șantierului conform normelor și cerințelor în vigoare; Asigurarea condițiilor (incl., facilităților) privind siguranța și sănătatea ocupațională • Asigurarea semnalizării efective pentru public și limitarea/blocarea accesului în zonă de lucrări • Informarea privind normele de sănătate și securitate în zona lucrărilor și în apropierea șantierului	Compania de construcții, EMP, Beneficiarul	Lucrări de renovare

Activitatea	Risc și impact potential	Măsurile de prevenire și minimizare propuse	Responsabil de măsuri	Perioada
		- Plasarea informațiilor despre lucrările planificate, perioadă și măsuri de atenuare propuse în locurile vizibile sau panourile informative din zonă - În timpul lucrărilor de fațadă în interiorul teritoriului și în special în zona intrării principale, este necesar să se instaleze semne de avertizare (sau un gard portabil ușor din plasă de renovare de culoare strălucitoare) pentru siguranța oamenilor. - Oferirea unui mecanism de reclamații, propuneri, solicitări de informație etc. Datele de contact al acestui mecanism vor fi plasate pe panoul informativ de la șantier.		
	Violență bazată pe gen și agresiune verbală sau sexuală	- Instruirea lucrătorilor privind aspectele de violență și hărțuire - Adoptarea unui cod de conduită de către lucrători (poate fi utilizat modelul din <i>Procedurile de gestionare a forței de muncă</i>, elaborate pentru proiect) - Instruirea lucrătorilor privind codul de conduită și etică - Punere la dispoziție a mecanismului de reclamații pentru lucrătorii implicați în renovare și pentru comunitate.	Compania de construcții, Beneficiarul, EMP,	Lucrări de renovare
Transport materiale și utilaj	Impact urmare aglomerării traficului și acces îngreunat sau restricționat	- Identificarea și stabilirea căilor de trafic/acces specializat în aria obiectivului; instalarea barierelor și indicatoarelor de trafic; căile de transport vor fi clar vizibile, iar publicul va fi avertizat de toate pericolele potențiale prin semne speciale instalate - Implementarea măsurilor de management adecvat al traficului; instruirea personalului angajat în trafic, în special pentru accesul pe șantier și traficul de tonaj mare în apropierea locului; amenajarea de pasaje și treceri sigure pentru pietoni - Ajustarea programului de transport materiale la programul local de trafic, de ex. evitând activitățile majore de transport în timpul orelor de vârf sau orelor de circulație a populației locale ș.a.	Compania de construcții	Lucrări de renovare
	Securitatea comunității	Mașinile care transportă materiale și echipamente vor fi acoperite corespunzător, în vederea evitării căderilor accidentale a echipamentelor și materialelor transportate.	Compania de renovare și alte companii subcontractate	La transportarea echipamentelor

Activitatea	Risc și impact potential	Măsurile de prevenire și minimizare propuse	Responsabil de măsuri	Perioada
				or și materialelor
	Securitatea lucrătorilor	Mașinile vor fi conduse de șoferi cu calificările și certificatele corespunzătoare, instruiți privind transportarea echipamentelor și materialelor în condiții de siguranță pentru comunitate și la momentul încărcării și descărcării echipamentelor și materialelor.	Compania de renovare și alte companii subcontractate	La încărcarea, transportarea și descărcarea echipamentelor și materialelor

4. CADRUL INSTITUȚIONAL DE IMPLEMENTARE A PMMS

Consultanții de mediu și sociali ai EMP/ ONDRL sunt responsabili direct de punerea în aplicare a PMMS în toate etapele subproiectului. Multe dintre responsabilitățile din cadrul măsurilor de atenuare se încadrează în responsabilitatea Contractorului care va elabora PMMS-C și realiza lucrările de renovare, ceea ce înseamnă că consultanții de mediu și sociali vor trebui să supravegheze și să monitorizeze punerea lor în aplicare.

Consultanții de mediu și sociali ai EMP vor oferi suport consultanților sociali și de mediu din cadrul ONDRL la implementarea PMMS.

6. MONITORIZAREA ASPECTELOR SOCIALE ȘI DE MEDIU

Monitorizarea aspectelor sociale și de mediu pe parcursul implementării subproiectului va asigura un flux de informații despre impactul social și de mediu al lucrărilor și despre eficacitatea măsurilor de atenuare. Aceste informații permit clientului și Băncii să evalueze succesul măsurilor de evitare/reducere a impacturilor negative și permite luarea de măsuri corective atunci când este cazul.

Secțiunea de monitorizare a PMMS oferă: (a) detalii despre măsurile de monitorizare, inclusiv parametrii care trebuie măsurați, metodele de utilizat, locațiile de eșantionare, frecvența monitorizării; și (b) proceduri de monitorizare și raportare care să (i) asigure depistarea timpurie a condițiilor care necesită măsuri speciale de atenuare a impacturilor și (ii) să furnizeze informații despre progresul și rezultatele acțiunilor prevăzute în acest PMMS.

Implementarea măsurilor prevăzute în acest PMMS va fi supervizată periodic de consultanții sociali și de mediu din cadrul Echipei de Management a Proiectului (EMP), conform graficului de monitorizare, precum și de către BM (în timpul misiunilor sale de supervizare) și de Inspectoratul pentru Protecția Mediului (IPM). Rapoartele de progres lunare ale Contractorului și semestriale ale EMP către Banca Mondială vor include informații privind implementarea PMMS.

6.1. Planul de Monitorizare de Mediu și Social

Parametru monitorizat	Locul monitorizării	Metoda/mijloacele de monitorizare	Perioada de monitorizare	Motivul monitorizării	Responsabilitățile instituționale
Calitatea aerului: praf, fum ș.a.	La fața locului, în locul lucrărilor	Monitorizarea vizuală	Zilnic în timpul lucrărilor	Prevenirea poluării aerului și impactului asupra sănătății	Compania de construcții, Supraveghetorul tehnic, Beneficiarul
Resurse materiale	La fața locului	Monitorizarea vizuală	Zilnic în timpul lucrărilor	Folosirea rațională a resurselor/bunurilor materiale	Compania de construcții, Supraveghetorul tehnic
Deșeurile de construcție și menajere	La fața locului	Inspectarea vizuală regulată	Zilnic în timpul lucrărilor și periodic	Prevenirea poluării mediului, impactului asupra sănătății	Compania de construcții, Supraveghetorul tehnic, Beneficiarul, EMP/ONDRL
Deșeurile periculoase, substanțe nocive	La fața locului	Verificarea înregist-rărilor speciale	Regulat în timpul construcției	Prevenirea poluării mediului, impactului asupra sănătății	Compania de construcții, EMP/ONDRL
Nivelul de zgomot	La fața locului	Inspectarea regulată	Zilnic în timpul lucrărilor	Prevenirea impactului asupra sănătății și perturbărilor pentru public/angajați locali	Compania de construcții, Beneficiarul, EMP/ONDRL
Siguranța și sănătatea lucrătorilor și comunității	La fața locului	Supravegherea regulată, verificarea registrelor ș.a.	Continuă	Protecția siguranței și sănătății lucrătorilor, prevenirea accidentelor	Compania de construcții, EMP/ONDRL, Beneficiarul
Zgomot și praf (demontarea, instalarea, transportarea materialelor și deșeurilor de construcție)	Locul de lucru, căile de acces	Supravegherea regulată	Inspectare neanunțată în timpul transportării	Evitarea prafului și zgomotului; evitarea daunelor și poluării infrastructurii	Compania de construcții, Beneficiarul, EMP/ONDRL
Condiții de muncă	La fața locului	Inspectarea regulată	Regulat, în process de angajare	Conformarea legislației RM și cerințelor BM, prevenirea discriminării, promovarea oportunităților egale ș.a.	Compania de construcții, EMP/ONDRL

Notă: Planul de monitorizare va fi detaliat în baza planului de lucru aprobat și va fi revizuit periodic urmare rezultatelor inspecțiilor și monitorizării

7.IMPLICAREA PĂRȚILOR INTERESATE ȘI INFORMAREA PUBLICĂ publică

Principalele părți interesate de SP sunt cadrul didactic și auxiliar, elevii, părinții, APL, comunitatea din vecinătate, unități economice, ONG și alte persoane interesate.

Acțiunile de implicare prevăzute în cadrul acestui PMMS includ proceduri de informare publică, consultări publice, informare prin mass media și interacțiune virtuală sau directă cu părțile afectate. De asemenea, se vor organiza întâlniri directe cu lucrătorii contractorului și comunitatea din zonă.

7.1 Informarea comunității privind Managementul de mediu și social (MMS)

Aspectele de mediu și sociale ce țin de Managementul de mediu și social, Standardele de mediu și social (SMS), precum posibilele riscuri și impasturi de mediu și de ordin social au fost abordate în cadrul Consultărilor Publice organizate la etapa de lansare a EQIP, care s-au desfășurat la data de 05.04.2024 și au participat 204 persoane (189 femei și 12 bărbați). Concomitent s-a vorbit despre CMMS, LMP, SEP și PAMS, ca parte componente a MMS.

8. MECANISMUL DE SOLUȚIONARE A RECLAMAȚIILOR (MSR)

Transparența și responsabilitatea sunt elemente de bază ale EQIP. În acest scop, Mecanismul de Soluționare a Reclamațiilor (eng. GRM) dedicat este elaborat pentru Proiect. Scopul GRM este de a oferi un mecanism de feedback tuturor părților interesate ale Proiectului pentru a asigura comunicarea bidirecțională între echipele de implementare a Proiectului și a subproiectelor și părțile interesate externe pe parcursul tuturor etapelor de implementare a Proiectului. Mecanismul reprezintă un instrument de evitare și atenuare a unor potențiale riscuri și impacturi prin implicarea părților interesate în procesul de implementare a Proiectului.

GRM va fi gestionat de EMP în timpul implementării Proiectului, inclusiv primirea și înregistrarea, examinarea, rezolvarea, monitorizarea și raportarea.

Conform mecanismului deja stabilit în cadrul PÎSM, pe parcursul implementării acestui subproiect, GRM va fi gestionat la 2 niveluri:

I. Nivelul subproiectului, inclusiv:

- **Nivelul de șantier** gestionat de Antreprenorul/Contractorul care efectuează lucrările de reabilitare și construcție. Antreprenorul va primi nemulțumirile referitoare la lucrările de reabilitare/construcții numai și le va rezolva la nivel de șantier cu informarea managementului subproiectului. Nemulțumirile legate de alte aspecte ale subproiectului sau implementării Proiectului primite de Antreprenor vor fi redirecționate către echipa de management al subproiectului ONDRL sau EMP.
- **Nivel instituțional** a managementului ONDRL. Echipa de management a subproiectului este responsabilă de monitorizarea soluționării adresărilor/reclamațiilor recepționate de către Contractor și soluționării nemulțumirilor primite direct de către conducerea subproiectului sau de către conducerea instituției legate de implementarea subproiectului. Nemulțumirile (sugestii, solicitări, întrebări etc.) pot fi adresate de către toate părțile interesate, inclusiv, dar fără a se limita la: profesori, elevi, părinți, comunitate etc. Echipa de management a subproiectului este un punct focal la nivel de subproiect și monitorizează rezolvarea tuturor nemulțumirilor primite cu privire la implementarea subproiectului prin ținerea unui registru unic de urmărire a reclamațiilor. Echipa de management a subproiectului poate redirecționa plângerile către EMP dacă este nevoie de sprijin sau îndrumări suplimentare pentru soluționarea unei reclamații.
Instituția beneficiară (ONDRL) a desemnat punctul focal și a stabilit canalele de interacționare cu părțile interesate pentru funcționarea GRM la nivel de subproiect: <https://>

La nivel de șantier, nemulțumirile/întrebările/sugestiile pot fi depuse folosind numerele de telefon menționate pe panourile de informare, verbal către reprezentanții antreprenorului sau instituțiilor beneficiare sau folosind căsuța securizată de sugestii/reclamații care va fi instalată la șantier atât pentru lucrătorii proiectului cât și pentru alte părți afectate, unde pot fi depuse și plângeri/reclamații anonime.

II. Nivel de proiect.

Acest nivel va aborda nemulțumirile primite de MEC și EMP. EMP ține un registru unic de urmărire a nemulțumirilor proiectului pe baza rapoartelor transmise de echipa de management al subproiectului.

La nivel de proiect se pot folosi următoarele canale pentru depunerea reclamațiilor:

- ☐ Online: folosind site-ul web al Ministerului Educației și Cercetării (MEC) <https://mecc.gov.md/ro/petitii-online>;
- ☐ Prin e-mail: mhep@mec.gov.md; cancelaria@mec.gov.md;
- ☐ Prin telefon: +373 (0) 22 23 25 02; +373 (0) 22 22 76 20;
- ☐ In persoana: 180, bd. Stefan cel Mare si Sfant, et. 13, birou 1313;
1, Piața Marii Adunări Naționale, Casa Guvernului, MD-2033.
- ☐ Verbal: în timpul întâlnirilor, consultărilor sau altor activități de informare și implicare. Nemulțumirile depuse verbal vor fi menționate în procesele-verbale ale ședințelor și înregistrator, așa cum este menționat mai jos în următorul GRM.
- ☐ Pentru lucrătorii Proiectului și nemulțumirile anonime se poate folosi telefonul: +37369194102.

Sistemul de soluționare a plângerilor a Băncii Mondiale

Comunitățile și persoanele care cred că sunt afectate negativ de un proiect susținut de Banca Mondială (BM) pot depune plângeri la mecanismele existente de soluționare a reclamațiilor la nivel de proiect sau la Serviciul de Remediere a Nemulțumirilor (GRS) al BM. GRS se asigură că plângerile primite sunt examinate cu promptitudine pentru a aborda preocupările legate de proiect. Comunitățile și persoanele afectate de proiect își pot depune plângerea la Comitetul de inspecție independent al BM, care determină dacă a avut loc sau s-ar putea produce un prejudiciu ca urmare a nerespectării a politicilor și procedurilor BM. Pentru informații despre cum să depuneți plângeri la Serviciul corporativ de soluționare a plângerilor (GRS) al Băncii Mondiale, vă rugăm să vizitați <http://www.worldbank.org/en/projects-operations/products-and-services/grievance-redress> serviciu.

Pentru informații despre cum să depuneți reclamații la Panelul de inspecție al Băncii Mondiale, vă rugăm să vizitați www.inspectionpanel.org.

9. CONSULTAREA PUBLICĂ ȘI FINALIZAREA PMMS

Se va completa urmare consultării publice.

10. Anexe

Anexa 1 Cerințe și măsuri referitoare la azbest

Azbestul constituie un grup de minerale fibroase din categoria silicaților. În trecut, era utilizat pe scară largă pentru producția mai multor produse de uz industrial și gospodăresc datorită proprietăților sale utile, cum ar fi reținerea focului, capacitatea de izolație electrică și termică, stabilitatea sa chimică și termică, precum și rezistența sporită la tracțiune.

Totuși, la ora actuală, azbestul este recunoscut ca fiind la originea mai multor afecțiuni și tipuri de cancer și este considerat a constitui un pericol pentru sănătate în cazul în care este inhalat. Datorită faptului că riscurile față de starea de sănătate, asociate cu expunerea la azbest sunt acum recunoscute la nivel general, organizațiile din domeniul sănătății și al protecției angajaților, institutele de cercetare și unele guverne au instituit interdicții privind utilizarea comercială a azbestului.

În UE, utilizarea azbestului este interzisă încă de la 01 ianuarie 2005, pe când în Republica Moldova un act juridic în acest context nu a fost aprobat. La moment a fost trecut prin Guvern un proiect de lege privind importul, fabricarea și comercializarea foilor de azbest, expediat în adresa Parlamentului.

Conform bunelor practici, trebuie minimizate riscurile de sănătate prin evitarea utilizării acestuia în cadrul operațiunilor de renovare a clădirilor publice din domeniul educației.

În orice situație, Banca Mondială se așteaptă ca beneficiarii fondurilor sale și alți beneficiari să utilizeze materiale alternative oricând este posibil.

În condițiile în care azbestul este utilizat pentru acoperișuri acesta poate prezenta un risc pentru lucrători și pentru populația care locuiește în apropierea clădirilor care au nevoie de reparații capitale ce implică înlocuirea acoperișurilor sau demolări.

În acest sens acoperișul cu foi cu conținut de azbest trebuie să fie îndepărtate cu atenție, stocate într-o zonă separată și închisă și neutralizate (cu consimțământul administrației Liceului și a inspectorilor de mediu) într-o rampă ecologică situată în zona respectivă și utilizată special pentru acest gen de material.

ONDRL trebuie să solicite contractantului ca îndepărtarea foilor de ardezie să se desfășoare într-o modalitate care să minimizeze expunerea lucrătorilor și comunității la azbest. În timpul lucrărilor de reabilitare, lucrătorii trebuie să evite distrugerea plăcilor de azbest și să le stocheze în mod adecvat pe șantier, până în momentul în care sunt neutralizate. Lucrătorii trebuie să poarte salopete de protecție, mănuși și măști pentru căile respiratorii în timpul activităților care implică manipularea plăcilor de azbest. Este importantă aceasta nu numai pentru protejarea comunității și a mediului înconjurător, dar și pentru a preveni reciclarea informală a deșeurilor și reutilizarea materialului recuperat astfel. Îndepărtarea și neutralizarea deșeurilor de azbest, precum și alte măsuri trebuie incluse atât în specificațiile tehnice, cât și în devizele estimative de materiale. Contractantul poate dezvolta anumite PMMS-uri specifice fiecărui amplasament, pentru care există cerințe privitoare la gestionarea deșeurilor de azbest.